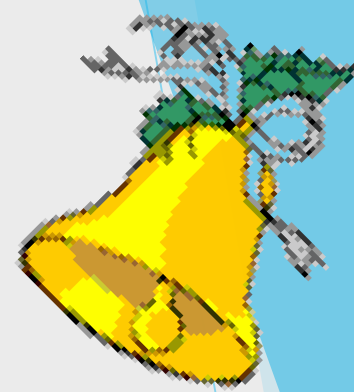

*Чуораан номнуо тыаһаата,
Үөрэнэргэ кэм буолла,
Олус сэргээн олорон,
Учууталбын истиэбим.*

“Үрүн энэ мунна тобо хараный?»

(Дьүкээгир остуоруйата)

Үрүн эһэ — аан дойдуга аарыма улахан сиринэн хаамар сиэмэх кыыл буолар. Кини уһуна 3 м. тийэр, ыйааһына 800 кг. Атыыра ортотунан 400—450 кг; уһуна 200—250 см, үрдүгэ 130—150 см дылы тийэр. Тыһыта быдан кыра буолар (200—300 кг). Үрүн эһэ атын эһэлэртэн арааһа — уһун моойо уонна хаптаҕай төбөтө буолар.

**моһуоктуур – эрэйдиир
кэриэрэр – уот сизэн хараарар
дьаадьыйан – куотан
баппаҕай - ытыс**

чагыйбат

тэскилиир

күннүүр

моңуоктуур

кубулуммуттар

КРАСНАЯ КНИГА Республики Саха (Якутия)

Редкие и находящиеся
под угрозой исчезновения
виды животных

Аан дойдуга 1966 сылтан саҕалаан бастакы «Кыһыл кинигэни» онорбуттара. «Кыһыл кинигэ» — эстэн эрэр хамсыыр харамайы уонна үүнээйини харыстыыр туһунан кинигэ. Биһиги дойдубутугар Россияҕа маннайгы «Кыһыл кинигэни» 1927 с. онорбуттар. Онтон Саха сиригэр маннайгы «Кыһыл кинигэ» 1987 сыллаахха бэчээттэнэн тазхсыбыта .

Колымана

Ломоносов

2012 сыллаахха Халыма өрүс кытылыгар «Медвежий патруль» экспедиция үлэхиттэрэ 4 ыйдаах ийэтэ суох тулаайах кырачаан эһэчээни булбуттара. “ Орто дойду» зоопаркатыгар туттарбыттара.Ол сыл Санкт -Петербург зоопаркатыттан Ломоносов диэн ааттаах үрүн эһэни аҕалбыттара. .Кинилэр добордоспуттара.

Ааспыт сыл ахсынньы ыйыгар кырачаан эһэчээн күн сириҥ көрбүтэ. Кинини өрөспүүбүлүкэ бүтүүн куоластаан АЛМААС диэн ааттаабыттара.

